

Úvod	9
Poděkování	15

Kapitola I – PRINCIPY POHLAVNÍHO VÝBĚRU

Sekundární pohlavní znaky – Pohlavní výběr – Jeho působení – Početní převaha samců – Polygamie – Zpravidla jsou prostřednictvím pohlavního výběru modifikováni pouze samci – Náruživost samců – Variabilita samců – Volbu vykonávají samice – Srovnání pohlavního a přírodního výběru – Dědičnost v odpovídajících obdobích života, v odpovídajících ročních obdobích a dědičnost omezená na určité pohlaví – Vztahy mezi různými formami dědičnosti – Proč někdy nejsou jedinci jednoho pohlaví a mláďata prostřednictvím pohlavního výběru modifikováni – Dodatek o početním poměru samců a samic v živočišné říši – Poměr počtu samců a samic v souvislosti s přírodním výběrem . . . . .

	17
--	----

Kapitola II – SEKUNDÁRNÍ POHLAVNÍ ZNAKY V NIŽŠÍCH TŘÍDÁCH ŽIVOČIŠNÉ ŘÍŠE

Sekundární pohlavní znaky se u živočichů nejnižších živočišných tříd nevyskytují – Pestré zbarvení – Měkkýši (Mollusca) – Kroužkovci (Annelida) – Koryši (Crustacea): dobře vyvinuté sekundární pohlavní znaky; dimorfismus; zbarvení; znaky, které živočichové získávají až v dospělosti – Pavoukovci: zbarvení samců a samic; stridulace samců – Stonožkovci (Myriapoda) . . . . .

	75
--	----

Kapitola III – SEKUNDÁRNÍ POHLAVNÍ ZNAKY HMYZU

Rozmanité orgány samců, určené k uchopení samice – Mezipohlavní rozdíly, jejichž význam nám není znám – Mezipohlavní rozdíly v tělesné velikosti – Šupinušky (Thysanura) – Dvoukřídlí (Diptera) – Řád Hemi-

ptera – Stejnokřídlí (Homoptera): muzikální schopnosti mají jen samci
 – Rovnokřídlí (Orthoptera): muzikální orgány samců, které jsou co do
 stavby velmi rozmanité; bojovnost; zbarvení – Síťokřídlí (Neuroptera):
 mezipohlavní rozdíly ve zbarvení – Blanokřídlí (Hymenoptera): bo-
 jovnost a zbarvení – Brouci (Coleoptera): zbarvení; velké rohy, které
 zjevně slouží jako ozdoba; souboje; stridulační ústrojí je zpravidla
 vlastní jedincům obou pohlaví . . . . .

93

Kapitola IV – HMYZ, pokračování – Řád motýli (Lepidoptera)

Námluvy motýlů – Souboje – Tikavé zvuky – Zbarvení společná sam-
 cům i samicím, nebo zbarvení, která jsou zářivější u samců – Příklady
 – Znaky, které nejsou důsledkem přímého působení vnějších podmí-
 nek – Zbarvení sloužící jako ochrana – Zbarvení nočních motýlů –
 Stavění na odív – Rozlišovací schopnosti motýlů (Lepidoptera) – Roz-
 manitost – Příčiny mezipohlavních rozdílů ve zbarvení – Mimikry; sa-
 mice motýlů, které jsou zbarvené pestřeji než samci – Jasně zbarvení
 housenek – Shrnutí a závěrečné připomínky, týkající se sekundárních
 pohlavních znaků hmyzu – Srovnání sekundárních pohlavních znaků
 ptáků a hmyzu . . . . .

130

**Kapitola V – SEKUNDÁRNÍ POHLAVNÍ ZNAKY RYB,
 OBOJŽIVELNÍKŮ A PLAZŮ**

RYBY: Dvoření a souboje samců – Větší tělesná velikost samic – Jasně
 zbarvení, ozdobné přívěsky a další zvláštní znaky samců – Zbarvení
 a přívěsky, které samci nabývají pouze v období tření – Ryby, jejichž
 samci i samice jsou pestře zbarvení – Ochranné zbarvení – Méně ná-
 padné zbarvení samic nelze vysvětlit na principu ochrany – Samci ně-
 kterých ryb staví hnízda a starají se o jikry a potěr – OBOJŽIVELNÍCI:
 Mezipohlavní rozdíly v tělesné stavbě a ve zbarvení – Vokální ústrojí –
 PLAZI: Želvy – Krokodýli – Hadi: v některých případech ochranné
 zbarvení – Ještěrky a jejich souboje – Ozdobné přívěsky – Podivné
 mezipohlavní rozdíly v tělesné stavbě – Zbarvení – U plazů se setká-
 váme s téměř stejně velkými mezipohlavními rozdíly jako v případě
 ptáků . . . . .

158

Kapitola VI – SEKUNDÁRNÍ POHLAVNÍ ZNAKY PTÁKŮ

Mezipohlavní rozdíly – Zákon souboje – Zvláštní zbraně – Hlasové
 ústrojí – Instrumentální hudba – Milostné dovádění a tance – Stále
 a sezónní ozdoby – Pelichání dvakrát a jednou do roka – Samci staví
 na odív své ozdoby . . . . .

189

Kapitola VII – PTÁCI – pokračování I

Volba samic – Délka námluv – Nespárování ptáci – Duševní schop-
 nosti a smysl pro krásu – Samice dávají najevo náklonnost nebo anti-

patie vůči některým konkrétním samcům – Rozmanitost ptactva – Občasné náhlé variace – Zákony varírování – Vznik ok – Postupné proměny znaků – Páv, bažant argus a kolibřík <i>Urosticte</i>	237
---	-----

Kapitola VIII – PTÁCI – pokračování II

Pojednání o tom, proč jsou u některých druhů jasně zbarvení pouze samci a u jiných jedinci obou pohlaví – O dědičnosti různých znaků a jasně zbarveného peří, která se omezuje pouze na jedince jednoho pohlaví – Vztah způsobu hnízdění a zbarvení – Sezónní ztráta svatebního peří	280
--	-----

Kapitola IX – PTÁCI – závěr

Srovnání nedospělého opeření s peřím dospělých jedinců obou pohlaví – Šest typů případů – Rozdíly v pohlavních znacích samců blízkce příbuzných či zastupujících druhů – Samice získávají znaky samců – Srovnání opeření mláďat s letním a zimním šatem dospělých jedinců – O nárůstu krásy u ptáků celého světa – Ochranné zbarvení – Nápadně zbarvení ptáci – Ceněná novost – Shrnutí všech čtyř kapitol o ptácích	302
--	-----

Kapitola X – SEKUNDÁRNÍ POHLAVNÍ ZNAKY SAVCŮ

Zákon souboje – Zvláštní zbraně, které mají pouze samci – Důvod absence zbraní u samic – Zbraně společné jedincům obou pohlaví, ačkoli původně nabyté pouze samci – Jiné možnosti uplatnění těchto zbraní – Jejich velká důležitost – Větší tělesná velikost samců – Obranné prostředky – Volba partnera k páření, kterou u savců vykonávají jedinci jednoho nebo druhého pohlaví	342
---	-----

Kapitola XI – SEKUNDÁRNÍ POHLAVNÍ ZNAKY SAVCŮ – pokračování

Hlasové projevy – Pozoruhodné pohlavní znaky ploutvonožců – Pach – Vývoj srsti – Zbarvení srsti a kůže – Výjimečné případy, kdy jsou samice více zdobené než samci – Zbarvení a ozdoby nabyté prostřednictvím pohlavního výběru – Ochranné zbarvení – Zbarvení je často výsledkem pohlavního výběru i tehdy, je-li společné jedincům obou pohlaví – O ztrátě skvrn a pruhů u dospělých čtvernohých savců – O zbarvení a ozdobách primátů (<i>Quadrumana</i>) – Shrnutí	370
--	-----

Darwinovy poznámky k jednotlivým kapitolám	405
--	-----

Rejstřík českých názvů	444
----------------------------------	-----

Rejstřík vědeckých názvů	456
------------------------------------	-----